

ROGGE-OMGANG VOOR DE KAPELAAN

Uit het Registrum Memoriale Parochiae Gemertanae
aangelegd door pastoor-deken Van Beek bijgewerkt
door zijn opvolger pastoor Poell in de jaren tussen
1880 en 1937.

Ter ondersteuning van de geestelijken van de parochie bestaan er hier twee jaarlijksche omgangen voor de kapelaans, waarvan de ene gehouden wordt omtrent Allerheiligen, de andere omtrent het feest van Lichtmis. Eén dezer is reeds zo oud dat het begin daarvan geheel onbekend is.

Deze omgang wordt door de kapelaan persoonlijk gehouden - hij bestaat oorspronkelijk in het ophalen van rogge, doch terwijl sommigen dit gebruik nog aanhouden, geven de meesten geld in plaats van rog.

De rog die men ontvangt wordt door een knecht of arbeider medegenomen van het ene huis naar het andere. Wanneer de last te zwaar wordt laat men de rog daar achter en wordt deze door iemand uit dat huis naar de plaats gebragt, waar de kapelaan hem wenscht te hebben. Bij het brengen ontvangt de persoon daarvoor een pijp en een buil tabak.

De knecht, van wien hierboven sprake is, vergezelt de kapelaan overal ook daar waar hij geen rog ontvangt. Men volgt altijd denzelfden weg en eindigt bij elken omgang bij hetzelfde huis.

Des zondags wordt het houden van den omgang afgekondigd.

Des maandags begint men met Koks, verder Esdonk, Verreheide, Handel, waar men des middags blijft om na den middag de reis voort te zetten over Wolfsbosch, Doneheide en Deel.

Dingsdags begint men met Groeskuilen, verder over de Berglaren, Boekent en de Broekstraat naar huis. In vroeger tijd, vóór 1861, was ook De Mortel bij dezen dag. Bij het oprigten der nieuwe parochie verviel dit voor de kapelaan. Om nu ook in de volgende dagen geen verandering te hoeven brengen, blijft men dingsdagsmiddags thuis.

Woensdag omvat de Pandelaar, Kruiseind, Haag, Haageik en dezen weg volgend de rechterzijde van de Nieuwstraat tot het Hoekje, zoodat men smiddags weer thuis is. Na den middag

Broekkant, Heuvel en Bindereind.

Donderdag voor den middag: Lodderdijk, Molenstraat, en de linkerzijde der Nieuwstraat en der Kerkstraat tot tegenover de kerk. Na den middag begint men op de Markt en werkt verder de Kerkstraat af.

Bij het houden van den omgang valt nog aan te merken het al-oude gebruik dat de kapelaan eene hoeveelheid zoogenaamde "suikererwten" bij zich heeft om hier en daar aan de kinderen uit te delen. 10 à 12 pond werd daartoe doorgaans gebruikt. Bovendien heeft de knecht steeds een buil tabak bij zich om bij het ontvangen van den rog deze of gene die op dat ogenblik in huis aanwezig is te laten stoppen.

Gedurende de dagen van den omgang is de knecht smorgens en smiddags op de pastorie.

De verdere onkosten van knecht, tabak, suikererwten etc., wat zo ongeveer fl. 13,- beliep, komen ten laste van den omgang.

In de jaren 1875-1885 was de opbrengst gemiddeld 88 vat rog en fl. 220,-. De prijs van den rog varieerde in die jaren van fl. 1,90 tot fl. 1,32½ het vat.

Toen in 1933 voor den 3e kapelaan, en wel voor zolang er een derde kapelaan zal zijn aangesteld in Gemert, een derde omgang werd goedgekeurd, was die omgang bepaald geworden op half augustus of daaromtrent. De derde kapelaan zou fl.100,- vooraf krijgen; de pastoor het overige tot tegemoetkoming in het onderhoud. Zou de totale opbrengst meer dan fl.460,- zijn dan wordt de rest zóó verdeeld dat de pastoor daar tweederden van krijgt, de kapelaan één derde.

